

праці; організація та проведення навчально-методичних заходів з профорієнтації та кар'єрного навчання та ін. До стимуляційної функції відноситься мотивація, спонукання до дій та ініціативності учнів щодо самовдосконалення та саморозвитку, визначення цілей разом із їх значенням та потребами, надання допомоги в подоланні перешкод на цьому шляху, забезпечення додаткової підтримки учнів з певними проблемами. До діагностичної функції відноситься розпізнавання можливостей учнів у світі професій через: індивідуальне та групове консультування у процесі спостереження, аналізу проблемних ситуацій, пізнання цінностей, інтересів, психодіагностичне та профдіагностичне електронне тестування та ін. До організаційно-координаційної функції відноситься організація та координація профорієнтаційної діяльності у навчальному закладі, а саме: співпраця з педагогічним колективом у створенні та підтримці ефективної профорієнтаційної діяльності у навчальному закладі.

Таким чином, можна зробити висновки, що надання послуг з профорієнтації та кар'єрного розвитку учням у середніх навчальних закладах є досить налагодженою системою.

Література

1. Andrews, D. (2011). *Careers Education in Schools*. Staffordshire: Highflyers Publishing.
2. Bassot, B., Barnes A., Chant, A. (2014). *A practical guide to career learning and development*. Oxon: Routledge.
3. Rowe N. *Mapping of Seminal Reports on Good Teaching: NFER Research Programme: developing the Education workforce / Naomi Rowe, Anne Wilkin, Rebekah Wilson*. – Slough: NFER, 2012. – 34 p.
4. Watts A. G. *Evaluating the effectiveness of careers guidance: a review of the British research / Watts A. G., Kidd J. M.* // *British Journal of Guidance and Counselling*. – 2011. – August. – P. 3–6.

УДК159.98

Тимошик М.О.

магістрант кафедри практичної психології
ТНПУ ім. В. Гнатюка

test088@ukr.net

Науковий курівник: Чорна І. М.

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри практичної психології
ТНПУ ім. В. Гнатюка

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

Українське суспільство переживає важкі трансформаційні процеси у всіх сферах свого життя: в економіці, політиці, культурі, освіті, науці. Дестабілізація економіки, падіння виробництва, зниження життєвого рівня в країні, руйнування старої системи цінностей і стереотипів, що регулювали відносини

особи з суспільством, які хворобливо переносяться населенням та роблять слід на його соціальному самопочутті. Сучасні кризові процеси, що відбуваються в суспільстві, негативно впливають на психологію людей, зароджують тривожність і напруженість, озлобленість, жорстокість та насилля [1; 2; 4].

Завдання вчителя – розуміти та знати психологічну природу зародження основ кримінальної поведінки; здійснювати профілактичну роботу з учнями та їх батьками; уміло запобігати проявам агресії, правопорушенням, кримінальним злочинам в учнівському середовищі. Злочинцями не народжуються. Кримінальна поведінка – це наслідок антипедагогічного, психологічно неграмотного впливу родинного, педагогічного, соціального оточення на дитину [7].

У зарубіжній психології досліджувалися різні прояви та фактори виникнення агресивності такими вченими: А. Реан, Р. Бэрн, Н. Левітов, Е. Еріксон, С. Фешбах, Д. Ричардсон, К. Бютнер. У вітчизняній психології проблема агресії висвітлена в працях Б. Братуся, І. Фурманова, А. Бандура та багатьох інших. Науковці все більше приділяють увагу вивченню агресивної поведінки у дітей: О. Б. Бовть, В. І. Шебанова – молодших школярів; Л. Н. Семенюк, А. О. Реан, І. М. Чорна – підліткового віку; О. В. Хренніков, С. Г. Шебанова, В. М. Крайнюк – юнацького віку.

Зростання агресивних тенденцій, булінгу в підлітковому середовищі висвітлює одну з щонайгостріших соціальних проблем нашого суспільства, де за останні роки різко зросла молодіжна злочинність, особливо злочинність підлітків. При цьому непокоїть факт збільшення числа злочинів проти особи, що призводять до тяжких тілесних ушкоджень, психічних порушень та летальних наслідків. Значно збільшились випадки групових бійок підлітків. Цій темі присвячені роботи М. А. Алемаськіна, Ю. М. Антонян, В. М. Бехтерева, А. Д. Глоточкина, Ігошева К. Е., Д. Д. Ісаєва, А. Г. Ковальова, І. С. Кона, Д. І. Фельдштейна, В. Т. Кондрашенко, А. Е. Личко, Г. М. Міньковського, І. А. Невського, В. Ф. Пірожкова, К. К. Платонова, Г. М. Потаніна та інші.

Мета дослідження: вивчити особливості формування кримінальної поведінки підлітків.

Професійний інтерес психологів до різних видів, форм та рівнів змін характеру неповнолітніх і їх характерних особливостей дуже високий та триває не один десяток років. Про це також говорить статистика і кількість наукових робіт, які присвячені проблемам поведінки, з явними відхиленнями від прийнятих норм. У нашій країні спеціалісти вже накопичили великий досвід по корекції та профілактиці злочинної та агресивної поведінки. За останні роки психологами і педагогами було проведено багато досліджень по вивченню, діагностиці та попередженню педагогічної некомпетентності, агресивності і правопорушень підлітків [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7].

Критичний економічний стан країни призвів наше суспільство до серйозних труднощів і внутрішніх конфліктів, та значно збільшив рівень поширеності і різноманіття форм аморальних вчинків, злочинності та інших видів девіантної, деліквентної поведінки [6].

Статистичні дослідження свідчать про зростання проявів аморальної

поведінки, серед людей різних соціальних і демографічних груп. Тривожним симптомом є збільшення числа неповнолітніх з девіантною поведінкою, що проявляються в асоціальних діях (наркоманія, алкоголізм, хуліганство, вандалізм, порушення громадського порядку). Усе частіше стали проявлятися жорстокість і агресивність. Різко зріс показник злочинності серед молоді. Набагато частіше стали з'являтися серйозні розлади поведінки: підлітки беруть участь у бандформуваннях, у вимаганні, співпрацюють із дилерами, займаються проституцією і сутенерством [3; 5].

Зросло також число тяжких злочинів, значне збільшення конфліктів і фактів агресивної поведінки людей. Ми стаємо свідками зміни всієї соціальної структури суспільства, інтенсивних процесів розділення населення за майновою ознакою, стосовно різних форм власності. На основі соціальних спорів виникають між групові та між особистісні конфлікти.

Висновки. Аналіз наукових робіт, статистичних даних показників злочинності в підлітковому середовищі демонструє, що теперішня практика профілактики майже не вирішує завдання по попередженню кримінальної поведінки підлітків. У профілактиці злочинної або агресивної поведінки підлітків є ряд важливих завдань, що вимагають складних та сучасних рішень.

Також потрібно враховувати, що кримінальна поведінка підлітків є складною за своєю природою, і вивчення цієї проблеми вимагає:

- по-перше, реалізацію системного індивідуального підходу, де виявляється взаємозв'язки цілої ієрархії з несприятливих чинників;

- по-друге, застосування порівняльного аналізу, коли зіставлення умов сприятливого соціального розвитку з процесом соціопатогенезу;

- по-третє, використання міждисциплінарного підходу, який запобігає замиканню в межах однієї спеціалізації, а навпаки, припускає використання сучасних наукових досліджень та досягнень основних галузей психології, таких як соціальна, вікова, юридична, педагогічна.

Перспективи подальших досліджень ми вбачаємо в систематизації чинників формування кримінальної поведінки.

Література

1. Баштаков И. Л. Психология асоциально-криминальных групп подростков и молодежи / И. Л. Баштаков. – М. : Наука, 2002. – 298 с.
2. Кондрашенко В. Т. Девиантное поведение у подростков / В. Т. Кондрашенко. – Минск : Беларусь, 1998. – 345 с.
3. Коннор Д. Агрессия и антисоциально еповедение у детей и подростков / Д. Коннор. – М. : Высшая школа, 2006. – 547 с.
4. Михайлина Н. Ю. Психологическая помощь подростку в кризисних ситуаціях / М. Ю. Михайлина. – Волгоград : Литера, 2009. – 234 с.
5. Рептух Н. О. Фактори виникнення агресивної поведінки / Н. О. Рептух // Практична психологія та соціальна робота. – № 2. – 2009. – С. 62-64.
6. Чорна І. М. Методи соціальної роботи з девіантними підлітками з формування позитивного досвіду поведінкових норм / І. М. Чорна, М. М. Чорний // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія

№ 12. Психологічні науки: Зб. наукових праць. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. – С. 158-165.

7. Чорна І. М. Психолого-педагогічна профілактика девіантної поведінки: метод. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. спеціальностей психологія, практична психологія] / І. М. Чорна. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ, 2012. – 56с.

УДК 81'243:793.7:005.336.2

Токар О.І.

студентка факультету іноземних мов

ТНПУ імені В. Гнатюка

tokaro2898@gmail.com

Науковий керівник:

Рокіцька Н. В.

кандидат педагогічних наук, доцент

ТНПУ імені В. Гнатюка

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ГОВОРІННІ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Метою сучасної школи, безсумнівно, є індивідуальний підхід до кожного учня. Урок іноземної мови націлений на формування в учнів іншомовної комунікативної компетентності. Гра – незамінний в цьому помічник. Ігрові технології сприяють підвищенню мотивації навчання, кращому усвідомленню та засвоєнню навчального матеріалу, всебічному розвитку дитини як творчої особистості.

Актуальність гри у вивченні іноземних мов постійно підвищується. Через телебачення, відео, комп'ютер, інтернет учні перенасичені інформацією. Темпи зростання обсягів інформації диктують свої умови до застосування методів навчання дітей. Актуальним завданням школи стає розвиток відбору, так званого, фільтрування одержуваної інформації. Вирішення цієї проблеми криється у використанні ігрових технологій. Гра – один з найдавніших і, тим не менш, актуальних методів навчання і виховання.

Це питання вивчали такі дослідники: Бачинська Н., Валуєва К. М., Козак А. М., Корчевська Л. П., Костюкевич О. В., Кочина М. М., Левшин Н. П., Листопад Г. П., Лищенко С. П., Логачевська О. Я., Митник С. О., Осадченко Т., Приставська А. Л., Радченко А, Сорока Т. В. та ін.

Метою нашої статті є виявлення та теоретичне обґрунтування ефективності гри як засобу формування комунікативної компетентності.

Із використанням гри навчальний процес стає цікавішим, він активізує розумову діяльність учнів, спонукає емоційно сприймати запропонований матеріал. Завдяки грі учні ставляться до будь-якого завдання з інтересом, знаходячи творчі рішення. Це важливо, адже творчо ставитися до справи – означає вміти виконати її якісно, на високому рівні.

З іншого боку, використання ігор допомагає і вчителю, що намагається на уроках іноземної мови краще розкрити особистісний потенціал учня, його позитивні якості, а саме: самостійність, вміння працювати й співпрацювати,